

Tyko Flores
Äventyr
II

Fyrtornet i Son-Li

TYKO FLORES ÄVENTYR II: FYRTORNET I SON-LI

Text © Martin Widmark 2011

Omslag och illustrationer © Henrik Tamm 2011

Formgivare: Ellen Adolfsson

Omslagsformgivning: Ellen Adolfsson/Åsa Hjertstrand Brensén

Utgiven av Bonnier Carlsen Bokförlag, Stockholm 2011, 2020

Tryckt av ScandBook AB, Falun 2020

ISBN: 978-91-7975-260-6

www.bonniercarlsen.se

ii

MARTIN WIDMARK

yrtornet i Son-Li

Illustrationer: Henrik Tamm

**BONNIER
CARLSEN**

Julius hemlighet

Aldrig någonsin i sitt fjortonåriga liv hade Tyko Blom blivit så förvånad.

Han och Julius hade i sista stund fått igen luckan.

De kunde fortfarande höra förmannens ursinniga bultande på andra sidan den tjocka järndörren. Förvånansvärt avlägsna, tänkte Tyko, med tanke på att han faktiskt bara var några decimeter bort.

Men det var inte passagen genom luckan som gjorde Tyko så förvånad, nej det var något annat.

Direkt från gruvans mörka värld av sten, hade de nu hamnat i ett utrymme med väggar av jord och rötter som badade i ett skimrande varmt ljus. Ett ljus så starkt att det tvingade Tyko att kisa med ögonen. Det var omöjligt att detta var en del av gruvan.

Över deras huvuden fanns ett tak av glas, och ljuset

bröt igenom ett metertjockt lager av kristallklart vatten ovanför glastaket.

Plötsligt såg de hur en stor fisk simmade däruppe.

Tyko tvingades skugga sina ögon med handen mot det starka ljuset för att kunna följa fiskens makliga rörelser.

Men, det var alltså inte det faktum att de nyss hade lämnat gruvan och den skräckinjagande förmanen bakom sig, som fyllde Tyko med en sådan häpnad.

Inte heller att de nu tydligen befann sig i en annan värld – på botten av en sjö, verkade det som.

Nej, det var något helt annat.

I åratal hade de sovit i samma våningssäng – Tyko däruppe och Julius i våningen under. De hade lyssnat till varandras skrik om nätterna och insett att de båda led lika mycket av livet i gruvan.

På dagarna kröp de in i de smalaste gångarna, och satte hela tiden sina liv på spel för att knacka loss nya stenprover. Och på nätterna drömde de mardrömmar om hur berget slöt sig om dem och tog betalt i människoliv för det silver de hade plockat ur dess inre.

De hade alltså sett varandra dagligen, arbetsdag som helgdag. Ätit frukost sida vid sida, suttit på avträdet utan att växla ett ord med varandra och utfört sina behov.

Sammanlänkade av förmannens tunga kedjor, hade Julius sett hur Tyko darrade av skräck under resorna i hisskorgen.

Och så hade allt plötsligt ändrats totalt mellan dem.

Julius hade följt efter Tyko då han lyckats smita ut ur gruvan några timmar för ett par nätter sedan. De hade pratat och bråkat i hisskorgen, för att sedan förundras över allt de fått vara med om de där nattliga timmarna i stulen frihet uppe i staden.

De hade fått träffa de gulklädda – och bakom silvermasker gömda – geograferna.

De hade sett de tre pendlande gigantiska kloten i salen med det rutiga golvet. Kloten som sades avbilda tre olika världar och som stod i någon outgrundlig relation till varandra.

I det angränsande biblioteket, hade Tyko fått boken där han gratulerades på sin fjortonde födelsedag... Av någon som verkade känna honom väl.

Ja, mycket förunderligt hade de fått uppleva de senaste dagarna.

Men det han såg i den stunden i det skimrande ljuset fick allt annat att blekna i jämförelse.

Julius hade ställt sig upp.

Han stod på tå och sträckte sig upp mot det genomskinliga taket. Med höger hands knoge knackade han mot den släta ytan och fisken däruppe tittade förvånat tillbaka på honom.

Genom det grova tyget i Julius skjorta kunde Tyko i det starka ljuset tydligt se det – ett bröst.

– Vad är det här för ett ställe? sa Julius och knackade en gång till så att fisken däruppe simmade iväg. Vi är ju på botten av en sjö! Men det finns faktiskt en lucka här. Vi öppnar den och släpper in vattnet. Sedan håller vi andan så vi kan simma upp till ytan.

Han vände sig leende mot Tyko.

– Vad är det med dig? Du liknar ju fisken däruppe! skrattade han när han såg Tykos ansikte. Stäng munnen, du ser ju inte klok ut. Har du sett ett spöke eller ...?

– Du ..., lyckades Tyko få fram. Du är ...

Julius satte sig på huk framför Tyko och tittade lite bekymrat på honom.

– Vad? sa han.

Plötsligt föll en massa saker på plats.

Julius ljusa röst, hans spensliga kropp och minnet av de andra grävlingarnas förvånade blickar när han hade tagit av sig tröjan dök också plötsligt upp.

– Du är en flicka! sa Tyko långsamt.

Av någon anledning kände han hur han rodnade. Han visste inte varför, men kinderna hettade plötsligt till.

Hon ... Tyko var tvungen att smaka på ordet flera gånger och det kändes så konstigt i munnen. Som om han skulle kalla en råtta för en katt, eller ett träd för en flod. *Hon ... Julius!*

Tyko granskade sin vän närmare under tystnad – och då såg han ju.

Hur kunde han ha varit så blind! Munnen, näsan och ögonens form, de var ju en flickas!

Men varför rodnade han?

Var det för allt Julius visste om honom. Hur han skrek i sömnen, och hur han som liten hade kissat på sig i hisskorgen upp till gudstjänsterna. Eller rodnade Tyko för att han hade suttit morgon efter morgon på avträdet och bekymmerslöst tömt sin tarm bredvid en tjej? Men det hade ju hon också gjort, tänkte Tyko. Alltså, suttit bredvid en kille och gjort samma sak. Tankarna snurrade i hans

huvud. Men till skillnad från mig så vet ju hon om att jag är en kille, tänkte Tyko. Han suckade djupt. Sakta gick sanningen upp för honom. Han skämdes och rodnade helt enkelt för att han ingenting hade sett tidigare. Hur dum får man vara egentligen? tänkte han ilsket. Vad mer för uppenbara självklarheter finns det som jag inte har sett eller förstått?

– Mmm, sa Julius och nickade mot Tyko. Jag är en flicka.

Hon log fortfarande och verkade faktiskt njuta lite av situationen.

– Och vad tycker du om det? fortsatte hon.

– Tycker ...? frågade Tyko.

– Ja, jag menar att jag är en tjej, förstås? sa Julius. Tyko kom absolut inte på någonting att säga.

Julius lyfte på ögonbrynen. Tyko såg hur långa ögonfransarna faktiskt var. Återigen svor han tyst för sig själv.

– Vad tycker du då? frågade Julius igen.

– Äh ..., fortsatte Tyko utan att veta vad han skulle säga.

Så frågade han plötsligt:

– Vad heter du egentligen?

– Jag vet inte, svarade Julius.

Tyko kliade sig i skallen, samtidigt som han hörde hur förmannens dunkande på porten avtog i styrka.

– Vet inte ...? sa han. Vet du inte vad du heter?

– Jo, på sätt och vis, sa flickan framför honom. Jag heter ju Julius förstås. Men jag vet ju inte vad jag heter *egentligen*, som tjej menar jag.

– Det kan du väl inte göra, protesterade Tyko.

– Vad då? frågade Julius.

– Heta Julius, sa Tyko.

– Kan jag inte? frågade Julius med spelad förvåning.

– En tjej kan väl inte heta Julius heller! sa Tyko.

– Jag skulle tro att konstigare saker har hänt än att en tjej heter Julius.

Detta var Tyko tvungen att hålla med om, men han kunde ändå inte riktigt släppa tanken på att Julius måste ha hetat något annat, nu när han var en ... en hon.

– Du kan få kalla mig för Julia, om du tycker att det känns lättare för dig då, sa Julius och log.

Den där munnen, tänkte Tyko, och fylldes åter av irritation över sin egen oförmåga att se det uppenbara. Det är ju en flickas mun!

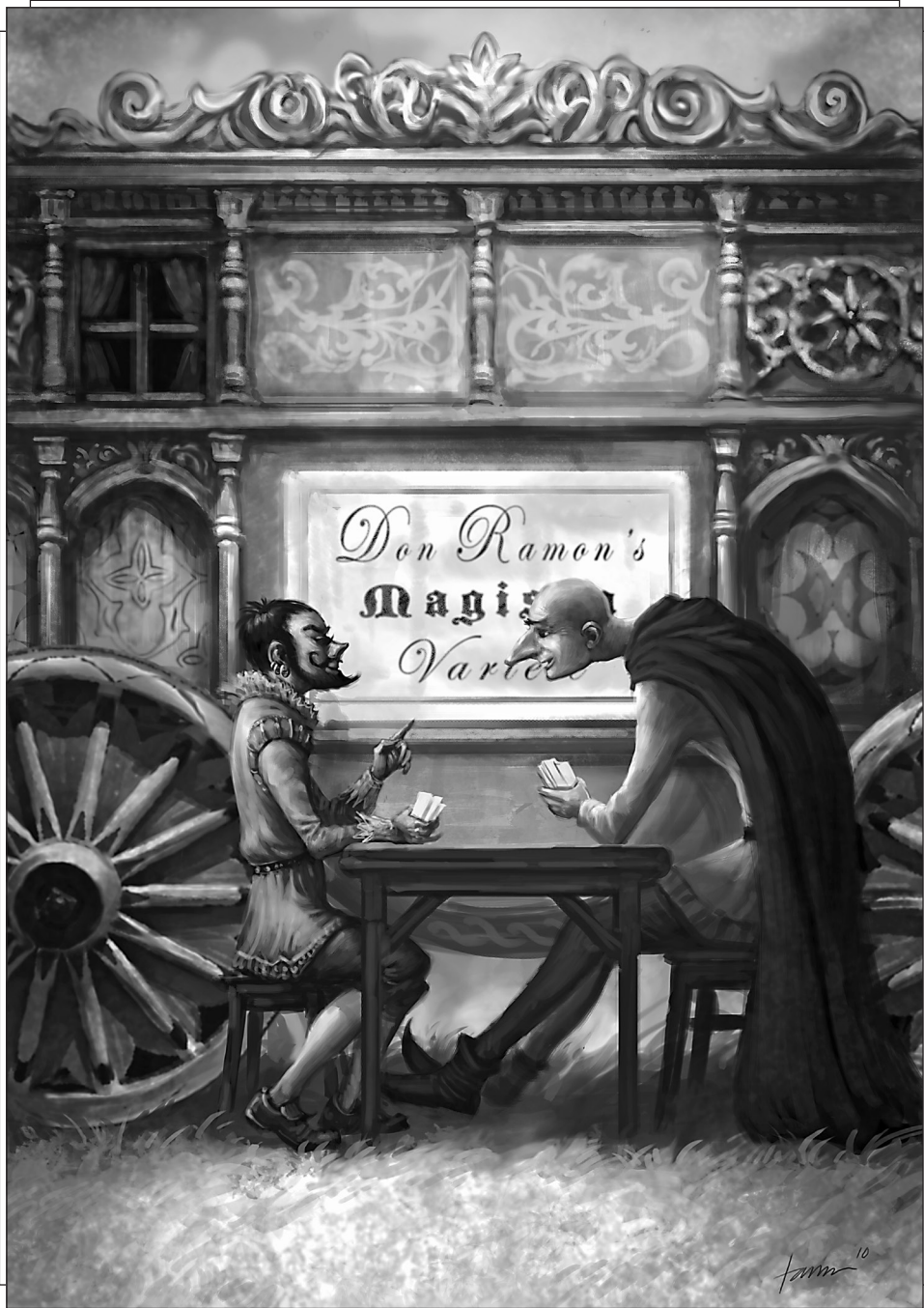
– Ska vi säga det, fortsatte Julius, att du kallar mig Julia i fortsättningen?

Tyko nickade, reste sig upp och borstade av baken. Smärtan i foten hade försvunnit helt. Sedan sträckte han av någon outgrundlig anledning plötsligt fram handen.

– Tyko, sa han högtidligt.

– Julia, sa Julius, som skrattade högt och tog hans hand.

Två solar på samma himmel

En lång stund stod de och tittade på varandra. Sedan lirkade Julia loss sin hand ur Tykos.

– Vi kanske skulle fundera på hur vi kan ta oss ut härifrån, sa hon.

Tyko blinkade flera gånger som om han höll på att vakna ur en dröm.

– Det finns en lucka här borta, fortsatte Julia. Hallå! Tyko! Vakna!

Tyko ryckte till och gick bort till platsen där Julia stod.

Hon pekade upp mot ett hjul av metall som satt i glastaket nära en av de jordiga väggarna. Med en smula ansträngning kunde Tyko se skarvarna runt en lucka. Fisken glodde ner på dem från andra sidan glastaket.

– Om vi öppnar luckan och fyller det här rummet med vatten så kan vi ta oss upp till ytan sedan, sa Julia.

Tyko tog tag i hjulet och vred det medsols. Det gled lätt runt och med ett klickande ljud lossade en spärr och glasluckan for ner mot Tyko och Julia med en väldig kraft. Vattnet forsade in. Det var inte så kallt som Tyko hade trott. Plötsligt sprattlade fisken förbi hans ansikte.

– Vänta! skrek Julia för att överrösta dånet av vattnet! Jag kan inte simma. Kan du det?

Tyko skakade på huvudet, sedan tog han ett djupt andetag. Han såg Julia göra detsamma, samtidigt som vattnet fyllde det lilla utrymmet helt och luften fortsatte att bubbla upp mot ytan. De sköt ifrån med fötterna och gled tillsammans ut genom luckan.

När de bröt vattenytan sträckte Tyko upp sin arm över huvudet och kände till sin oerhörda lättnad hur han fick grepp om något.

Tyko blinkade vattnet ur ögonen och såg att han höll i grenen på en buske. Han höll sig fast med den ena handen i busken och fick tag i Julias skjorta med den andra.

Tyko drog Julia mot sig och tillsammans stappade de iland på en nästan onaturligt grön gräs-

matta. De slängde sig flåsande på rygg.

För inte så länge sedan hade de legat samman-kedjade på ängen utanför kyrkan. Det var då Tyko hade somnat och den där konstiga skatan hade visat sig för första gången. Men gräset där hade varit strävare och gulare till färgen. Den här gräsmattan var intensivt grön och alldeles mjuk under händerna.

Tyko sneglade på Julia. Hon låg på rygg och blundade. Flämtande och med de blöta kläderna klistrade mot kroppen var det sannerligen inte svårt att se.

– Varför? frågade Tyko.

– Va? mumlade Julia.

– Varför låtsades du vara kille? fortsatte Tyko.

Julia rullade över på sidan och stödde huvudet i handen. Hon tittade på Tyko och såg ut att leta efter ett svar.

– Jag vet faktiskt inte, sa hon till slut. Men jag vet naturligtvis varför jag inte avslöjade att jag var tjej.

– Ja, varför berättade du inte det?

– Det kanske du kan svara på själv? sa Julia.

Tyko kunde höra ett uns av irritation i hennes röst. Julia fortsatte:

– Vad tror du skulle hända om jag plötsligt berättade att jag hade lurat förmannen och alla er andra i gruvan under alla år?

– Att du hade lurat oss andra grävlingar, tror jag inte att han skulle bry sig om, svarade Tyko. Men att han själv hade blivit förd bakom ljuset, skulle nog inte ha gett dig några extra matransoner direkt.

Han mindes hur han själv alldeles nyss hade pendlat mellan irritation och skam, då han hade insett att Julius faktiskt var en tjej och att han hade förbannat sin egen oförmåga att se sanningen.

– Men ..., fortsatte Tyko. Vad menade du med att du inte vet? Du sa att du inte visste varför du låtsades vara en kille.

– Jag var lika liten som du när jag kom till gruvan, sa Julia, och jag har ingen aning om vilka mina föräldrar är. Ingen tänkte väl ens tanken att ett barn som sänds till gruvan skulle kunna vara en tjej, och därför brydde sig ingen om att kolla upp det. Och ju längre tiden gick blev min hemlighet allt svårare att avslöja. Och jag förstod snart att ingen, allra minst förmannen, skulle uppskatta att jag hade lurats.

– Det är konstigt egentligen, sa Tyko.

Julia rullade tillbaka på rygg och tittade upp mot himlen. Den var ljus blå som en vintermorgon, trots att det var varmt och behagligt i luften som en sommardag. Tyko såg hur Julia tittade förundrat

på himlen, samtidigt som han kände hur kläderna började torka på kroppen.

– Vad är det som är konstigt? frågade Julia.

Tyko funderade en stund på hur han skulle formulera sig.

– Att jag inte såg något. Jag menar, ser man inte skillnad i ansiktet på en människa, om det är en hon eller en han? Är en tjejs mun annorlunda än en killes? Eller näsan, eller ögonen? Jag har aldrig tänkt på det förut.

Julia skrattade till åt de tankar som Tykos funderingar väckte.

– Jag tror att det är mycket enkelt, sa hon. Man ser det man tror sig veta. Du trodde att jag var en kille, därför såg du en kille. Och det blev inte lättare för dig när alla andra i berget trodde samma sak.

– Har det inte varit svårt att dölja? frågade Tyko. Han blundade och väntade på Julias svar.

Tyko var väldigt ovan vid att prata. När han tänkte efter, var nog detta hans livs längsta samtal. Den enda han egentligen hade samtalat med under sin uppväxt var den gamle blinde Waldemar. Då hade han mest fått berätta vad han hade sett under söndagarnas resor upp till staden och kyrkan. Det här var annorlunda.

– Var det svårt? Jag menar att inte bli avslöjad.

Men Julia svarade inte. Tyko öppnade ögonen och tittade på henne. Hon låg fortfarande på rygg och tittade upp i himlen.

– Titta, viskade hon. Där har du en ...

Tyko tittade åt det håll som Julia pekade.

– Solen, konstaterade han. Jag vet, det är inte ofta vi har fått se den. Men så konstigt är det väl ändå inte?

– Och så tittar du där, fortsatte Julia utan att svara på Tykos invändning.

Hon pekade nu på andra sidan himlen. Och då såg Tyko det också.

– En sol till, stönade han. Hur kan det vara möjligt? Och titta där!

Han pekade mittemellan de bägge solarna på en annan himlakropp.

– Det kan inte vara månen, sa Julia.

Tyko skakade på huvudet.

Månen brukar ju vara gul ... eller vit. Den där är ju blå och grön.

– Var är vi egentligen? frågade Julia.

Plötsligt kom Tyko att tänka på den inslagna boken som han hade stoppat i sin ficka i Geografernas sal. Han kände genast efter. Jo, den låg kvar.